

DELA VSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane pe-
titna enostopna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 22.

Sreda 12. marca 1930.

Leto V.

Tomaž G. Masaryk — osemdesetletnik.

Predsednik čehoslovaške republike Tomaž G. Masaryk je imel dne 7. marca 1930 svojo osemdeseto rojstno obletnico. Masaryk je nad deset let predsednik republike. Njegovo osemdesetletnico so proslavili zlasti v čehoslovaški republiki na prav slavnosten način. Poleg Čehoslovaške sta se z večjimi prireditvami spomnili tega jubileja Poljska in Jugoslavija.

T. G. Masaryk je bil rojen 7. III. 1850 kot prvorojenec cesarskega kočijaža v Hodoninu na ogrskem Slovaškem. Oče mu je bil torej Slovák, mati pa Čehinja. Tomaž je dovršil dve realci do leta 1861; nadaljevali pa študija ni mogel, ker tam ni bilo več razredov in starši niso imeli denarja za šolanje druge. V učiteljsku so ga odklonili, ker je bil premlad.

Kaj je kazalo tedaj, kakor da ga je mati peljala na Dunaj, da se izuči ključavničarstva. Toda tu se Tomaž ni počutil dobro. Odšel je domov in delal vse od kraja in se pričel še enkrat učiti kovaštva. Srečal pa ga je nekoč bivši njegov profesor ter potem pregovoril starše, da se pobrigajo zanj. Masaryk se je nato lotil učiteljskega, toda kmalu potem je kot petnajstleten deček vstopil v brnsko gimnazijo. S tem je bila bodočnost tega nadarjenega dečka odločena.

Masaryk je dokončal svoje študije v Prahi. Njegova izredna nadarjenost, velika izobrazba, poznanje svetovnih jezikov ter posebno izrazita ideologija za etiko, resnico in pravico je ustvarilo iz moža, ki se je s tolikim samozatajevanjem izsolal, polagoma eno največjih filozofskih in moralnih avtoritet.

Leta 1881 je postal docent na dunajski univerzi na podlagi sijajne razprave o samomoru. Na Dunaju pa ni ostal dolgo; že leta 1882 je pričel na češkem vseučilišču predavati o sociologiji.

V znanstvenem svetu se je prvič uveljavil, ko je nastopil proti takozvanim kraljedvorskim in zelenogorskim rokopisom, ki so bili falzifikat, dasi so jim Čehi pripisovali veliko zgodovinsko važnost z ozirom na svojo zgodovino.

Napisal je cel niz knjig in člankov, v katerih razvija povsod v najiskrenejših izjavah svoje filozofsko-etične nazore o najrazličnejših vprašanjih. Masarykov ožji sodelavec je bil vseučiliščni profesor dr. Drtina. Ta dva moža sta dala češkemu narodu, lahko rečemo, novo kulturo.

Leta 1889 so Masarykovi ljudje osnovali list »Čas«, v katerem so objavili realistični program. Na podlagi tega programa so bili leta 1891 izvoljeni dr. Kaizl, dr. Kramar in dr. T. Masaryk v dunajski parlament. Leta 1900 se je pa realistična stranka emancipirala od mladočehov, ker je bil Masaryk orientiran proti Avstriji. Od leta 1907 dalje je bil Masaryk dunajski poslanec, kjer je užival velik respekt. Zlasti se je uveljavil v dveh primerih. Prvič je Masaryk odločno nastopil ob zagrebškem veleizdajniškem procesu leta 1909 ter dokazal, da sloni obtožba 53 oseb na falzificiranih dokumentih, ki so bili izdelani po naročilu avstrijskega notranjega ministrstva. Drugič je nastopil v znanem dunajskem dr. Friedjungovem procesu. Dr. Friedjung je obtožil Srbe, da rušijo avstrijsko monarhijo in se skliceval na dokumente, ki jih je prejel iz dvornih krogov. Masaryk pa je dokazal, da je

Socijalistična internacionala za mir.

Važen opomin k londonski konferenci.

Zastopnik socijalistične internacionalne in zastopniki mednarodne strokovne zveze so imeli te dni v Parizu konferenco, na kateri so razpravljali o pomorski razorožitvi.

Vandervelde je predložil konferenci resolucijo, ki poudarja, da so se države, ki so podpisale verzajlsko mirovno pogodbo, naravnost obvezale, da bodo delale za splošno razorožitev, ter da na podlagi tega dejstva sedaj narodi zahtevajo od njih, da izpolnijo svoje obljube.

Na podlagi inicijative angleške delavske vlade, ki je sklicala v Lon-

don pomorsko konferenco, bi se smelo pričakovati, da se izpolni vsaj del teh obljub in potemtakem redukcija oboroževanja; toda obstoji bojazen, da se prične novo oboroževanje, ker vlade ne zaupajo vrednosti raznih dogovorov glede varnosti in pa da varujejo svoj prestiž. Na tak način utegnejo vlade povzročiti neuspeh londonske konference. Vandervelde jeva resolucija zaradi tega pozivlja delavce vseh dežel, da se priključijo angleškim delavcem v borbi za uvrstitev miru ter postavitev vojne izven zakona.

Manever nemških bankokratov.

Dr. Schacht odstopil.

Dr. Schacht se je že na haaški konferenci kot predsednik nemške državne banke upiral sporazumu, češ, da so obveze Nemčije s tem sporazumom prevelike. Upiral se je v Haagu celo takim določbam, ki jih je prej na pariški konferenci odobral, kakor je povedal v nemškem državnem zboru demokratski poslanec Dernburg. Nadalje je dr. Schacht odklonil sodelovanje nemške državne banke v mednarodni reparacijski banki, kakor je povedal zunanji minister dr. Curtius, ko je prej bilo dogovorjeno z njim, da bo nemška državna banka sodelovala v mednarodni reparacijski banki.

V nemškem parlamentu je bila o tem vprašanju dne 8. t. m. jako burna seja, zlasti, ker hočejo nemški nacionalci in centrum to kritično situacijo izrabiti za izpremembo davčnih postavk, preden bodo glasovali za Youngov načrt. Najbolj razborita je nemška ljudska stranka, ki utegne v kratkem izstopiti iz vlade, dasi je finančni minister dr. Moldenhauer nje

pristaš. Dr. Moldenhauer tudi pravi, da je položaj postal tako nevzdržen, da je edini izhod razpust državnega zbora in nove volitve. Vprašanje pa sloni pravzaprav na tem, če bodo demokrati in centrum glasovali za zakone Youngovega načrta ali ne.

Večinoma pa v Nemčiji še vedno prevladuje mnenje, da zakoni utegnejo še dobiti večino, vendar je po glasovanju kriza vlade skoro neizogibna.

Kancler Müller je sam izjavil, da bo v slučaju, če bi pri zadnjem glasovanju o zakonih katera vladnih strank ne glasovala za vladne predloge, vlada odstopila.

Youngov načrt je sicer velikansko breme za Nemčijo. Toda ugodnejših pogojev ni bilo mogoče doseči. Vso akcijo proti Youngovemu reparacijskemu načrtu so organizirali vrhovni gospodarski krogi, to je karteli, bankirji in kapitalistične gospodarske organizacije sploh, katerih orodje so v glavnem nemški nacionalci in klerikalni centrum.

dokumente, na podlagi katerih je dr. Friedjung dvignil težko obdolžitev, falzificiral avstrijski poslanik grof Forgach v Beogradu. Tako se je pravljala takrat vojna proti Srbiji.

Masaryk je vedel, da mora iz te gnilobe nastati vojna. Po izbruhu vojne pa ni bil več varen doma. Če bi bil ostal doma, ne bi mogel ničesar storiti v interesu Čehoslovaške, kar je bil vedno njegov ideal. Odšel je v Holandijo dvakrat, tretjič meseca decembra 1914 pa v Italijo ter se ni vrnil v domovino do prevrata. Svojo rodbino je moral pustiti doma.

Od tedaj se je shajal v inozemstvu s politiki vseh držav in pripravljaj polom centralnih držav ter vplival na smernice bodočega miru, ki mora prej ali slej priti. Iz Italije je odšel Masaryk v Švico, iz Švice je potoval v Rusijo, od tam čez Japonsko v Ameriko, kjer se je sestal z Wilsonom. Njegov vpliv je bil tako velik, da je velika antanta še pred koncem vojne priznala samostojnost čehoslovaške države.

Dne 11. novembra 1918 je bil Masaryk izvoljen na prvi seji čehoslovaškega parlamenta za predsednika republike in se je vrnil iz Amerike v Prago dne 21. decembra 1918.

Masaryk je bil učitelj in delavec obnem. Vzgojil je v Čehoslovaški novo generacijo stvarne miselnosti in pozitivnega dela ter najidealnejše demokracije. Vpliv njegove vzgoje pa sega tudi na Balkan, ker je bilo mnogo jugoslovanskih dijakov njegovih učencev, med katerimi je tudi mnogo takih, ki so njegovo etično fi-

lozofijo, demokracijo, resnicoljubnost in pravicoljubnost tudi v socialnem pogledu širili med Jugoslovani.

Ce hočemo označiti bistvo Masaryka, je pač najbolje, da povemo, kaj je rekel na poklonitveni seji čehoslovaškega parlamenta in senata, ko se je zahvalil za čestitke.

Rekel je med drugim:

»Moja notranja in zunanja politika je stremjenje za uresničenje temeljnih načel demokracije. Če obstoje med teorijo in prakso nasprotstva, mislim, da to ni v načelnih stvareh. Demokracija je diskusija, je torej kompromis. Vedno sem bil proti političnemu absolutizmu in njegovi nezmožljivosti ter se tudi sedaj na-dejam, da bomo skupno z obema zbornicama, v praksi skušali premagati s strankami vred absolutistične navade, v katerih smo bili vzgojeni. Demokracija ni le parlamentarna in volilna taktika, marveč je medsebojno priznavanje svobode in nje ustavnega varstva.

Demokracija je lojalno priznanje državljskih osebnosti in omogočanje njih sodelovanja. Ne sme se pa nikdar pozabiti, da demokracija ne sme postati demagogija, da bi jo zamenjala anarhija. Demokracija je vlada naroda, toda vlade ni brez pokorščine in discipline. Ogibati se je treba najraznovrstnejših surogatov demokracije.

Masaryk hoče s tem označiti svoje filozofsko svetovno naziranje. Etičen razvoj, demokratičen sporazum, to je kultura, uvidevnost in spoznanje med strankami v političnem

Proti makedonstvu-jočim.

Skupna akcija proti makedonskim atentatorjem.

Z ozirom na zadnje atentate v Pirotu, ki so jih povzročili makedonski komiti, je jugoslovanska vlada predlagala Bolgariji, da pričneta obe državi skupno preiskavo proti neprestanim atentatom. Bolgarija je predlog sprejela. Sestavi se mešana komisija iz zastopnikov obeh držav, da ugotovi, če se atentati nanašajo na kršenje sofijskih konvencij in eventualno predlaga mere, kako naj se preprečijo komitske akcije, ki imajo namen kaliti sporazum med obema državama. — Tako poroča uradni dopisni urad.

V Španiji še ne mislijo izvesti volitev.

Diktatura se boji izbruha ljudske nevolje.

Predsednik vlade Berenguer namerava pregledati volilne imenike, kar bo trajalo najmanj tri mesece. Volitve bi se vršile meseca septembra.

Z ozirom na napade Sanchesa Guerre izjavlja Berenguer, da o odgovornosti kralja v konstitucionalnem režimu ne more biti govora, ker so odgovorni ministri. Levičarska opozicija pa trdi, da je odgovoren tedaj, če je prisegel na ustavo in je kljub temu ne brani pred napadi kogarkoli.

General Berenguer je torej obnovil diktaturo Primo de Rive ali pa prejšnji diktator še dolgo ni mislil reaktivirati konstitucije, ker ni zanj nič pripravil ter se je moral umakniti samo moralni sili javnega mnenja.

življenju in tudi v socialni razredni borbi. Masaryk ni za nepomirljivi razredni boj, ker meni, da je etika, morala življenska sila, ki zmaguje v življenju. Nasprotno pa je Masaryk tudi odločen, revolucionar, ki pravi, da nihče ni dolžan mirno prenašati — krivice.

Ob tej priliki tudi ne moremo prezreti, da meščanska javnost Masarykovih filozofskih naziranj ni sprejemala enako toplo, kakor je sedaj proslavljala njegovo osemdeseto rojstno obletnico. V letu 1899—1900 so imeli na Čehoslovaškem proces proti nekemu Hilsnerju. Obdolžen je bil, da je umoril otroka, da je porabil njegovo kri za židovske obrede. Ta vraža o ritualnih umorih je bila takrat jako razširjena in cela klerikalna politika se je sukala okoli nje tudi pri nas Slovincih. Hilsner je bil obsojen. Masaryk je zahteval obnovev procesa. Masarykovi nasprotniki pa so mu takrat preprečili predavanje na vseučilišču, kar je moža tako užalilo, da se je sklenil izseliti v Ameriko. Nerazumljivo mu je bilo, kako je mogoča med inteligenco tolika pobesnelost in nekritičnost.

Masaryk je torej ustvaritelj nove dobe. Poudarimo naj le še njegov izrek o demokraciji. Rekel je:

»Neumnost je govoriti o krizi demokracije! Demokracija sploh ne more propasti. Sedaj je pa niti še ni-smo dosegli...«

Te besede učenjaka, filozofa, izkušenega učitelja, naj veljajo vsem onim, ki v svoji nevednosti govore drugače!

Atentat na Alberta Thomasa.

Vsled eksplozije peklenskega stroja je iztiril ekspresni vlak, v katerem se je vozil Thomas iz Grčije.

Ekspresni vlak, s katerim se je Albert Thomas vračal iz Aten v Ženevo, je med postajama Střiraca in Cianokladi iztiril. Lokomotiva in tender sta se prekucnila in prvi trije vozovi so se zmečkali. En železničar je bil ubit, vlakovodja in ena ženska sta bila težko, pet oseb pa lažje ranjenih. Albert Thomas, ki se je nahajal v vozu sredi vlaka, je ostal nepoškodovan. Domneva se, da so iztirjenje povzročili komunisti, ki bi se radi znebili A. Thomasa.

Pred revolucijo v Indiji.

Ghandi sklicuje prostovoljce.

Dne 8. t. m. se je pričela borba indijskih nacionalistov proti angleški upravi v Indiji. Indijski podkralj je odgovoril Ghandiju, da je vsaka akcija kršitev zakonov in nevarnost za javni red in mir. Zaradi tega bo nastopil najstrožje proti vsaki akciji. Vzrok, da se je borba tako poostila je, ker je podkralj dal ob pričetku propagande zapreti Patela, podpredsednika indijskega parlamenta ter ga obsoditi, ker se je kot javni funkcionar udeleževal propagande. Ghandi je pozval k protestni stavki, ki se je v velikem obsegu tudi izvedla.

Delavce mečejo na cesto!

Vevške papirnice so odpovedale službo 134 delavcem in delavkam, ker omeje obrat. Ne gre pa pri odpustu najbrže za pomanjkanje dela, marveč za »racionalizacijo«, to je, delavce se odpusti, kadar se jih prav nujno ne potrebuje, da se več prihrani na produktivnih stroških. »Slovenec« pravi, da je delavstvo svoj čas večkrat posredovalo v interesu tovarne. — Da, da, kapital računa samo s številkami. To je tista naša domača »gospodarska politika«.

Strašna letalska nesreča pri slavnostih v Pragi.

Štirje vojaški piloti so se ponesrečili.

Pri vojaški paradi, ki se je vršila dne 6. marca v Pragi, se je dvignilo 40 vojaških letal istočasno v zrak, ter so krožila nad mestom. Štiri letala so trčila v višini kakih 40 metrov, ravno nad poslopjem norišnice, druga ob drugo ter so s silnim ropotom strmoglavila na tla. En pilot se je hotel poslužiti padca, ki pa se na nesrečo ni odprlo. Vsi štirje piloti so mrtvi.

Aleksander Neverov:

Taškent — kruna bogato mesto.

(Ruska povest iz dni velike lakote. Prevedel L. V.) 35

Z visokega neba je krasno sijalo solnce.

Okrog so se belile kirgiške jurte.*)

Psi so lajali iz navade.

A glavno ... kruh.

Mehak, še tople kolač je ležal na Miškinih koljenih. In radi tega so se široka stepla, nebo nad stepla in dim bele jurte kirgiške zdele istotako mehke, tople, pomirjajoče.

— No, začniva — je rekel Miška odločno in zasadi oster nož v kruh. Vzemi na moje zdravje.

Miška sam se je ves radosten pokrival in začel jesti. Začudeno se je ozrl na sodruga.

— Ali ti ne moliš?

— Ne.

— Zakaj?

— Zato. Nočem ... Daj mi še kosček! Preveč. Ne smeja preveč pojesti. Treba prihraniti.

Dolgo sta jedla in vse po majhnih kosčkih. V trebuhu jima je postajalo težko, telo se je nalivalo z mirno, sladko, sito lenobo. Rada bi zaspala pod solncem, pozabila na vse in ne mislila na nič. Miška je stegal noge v širokih laptjah, ležal kakor je dolg z raztegnjenimi rokami. Nato se je zopet vsedel, zaspano gledal na manjšajoči se kolač in počasi rezal majhne kosčke.

Trofim ga je tolažil:

*) Zločljiva hiša-šotor.

Francoska desničarska vlada se maje.

Vlada že pri štirih proračunskih predlogih v manjšini.

V francoski zbornici je v razpravi državni proračun. Pri raznih proračunskih predlogih je ostala vlada v treh dneh štirikrat v manjšini. Vlada je dobila v teh primerih po 240—260 glasov, opozicija pa po 303—320 glasov. — Vlada pa hoče dalje vladati, zaradi tega teh glasovanj ne smatra za nezaupnico, ampak jih lepo pre-

sliši. V Franciji je sicer to nekaj neobičajnega. Videti pa je, da ima sedanja francoska vlada trdno moralno oporo v nacionalističnih in kapitalističnih krogih zunaj parlamenta z ozirom na londonsko konferenco in nasprotje med Italijo in Francijo. Tardieu je to indirektno priznal v svojem programnem govoru.

Monopoliziranje žitne trgovine na Čehoslovaškem.

Početki organizirane trgovine.

Po poročilu »Lidove Noviny«, je ministrstvo za poljedelstvo na Čehoslovaškem izdelalo načrt za uvedbo monopola na žito in moko. Po tem projektu bo sicer dovoljeno nakupovanje žitnih pridelkov v inozemstvu, toda celotna količina bo morala pasirati posebno centralo, ki bo izkoriščala razliko cen v korist države. Za tem projektom stoje češki agrarci in socialni demokrati.

Pripominjamo, da je zahteva po monopolizaciji žita na Čehoslovaškem izključno socijalistična in da

je bilo treba trdega dela, predno se je agrarce pripravilo na pristane, katerih politika je koncentrirana samo na eno tezo in to je: visoke carine na uvoz žita. Sicer pa bo to precej vodeni monopol, če bo omejen samo na žito v inozemstvu nakupljeno, namesto na vse žito, in če bo efekt tega monopola, da bo državna blagajna pobrala maslo namesto konzumentov, pri čemur pa se ni treba bati, da prekupčevalci ne bi prišli na svoj račun.

700 človeških žrtev poplove na Francoskem.

Strašne podrobnosti se poročajo iz pokrajin poplave.

Zadnji teden je bila v južni Franciji silna poplava; najhujše je bilo pri mestu Toulouse, kjer se stekata reki Garonne in Tarn. Tri občine, katerih vsaka šteje 3000 prebivalcev, so popolnoma zginile iz površja: V občini Lemours so celo valovi Tarn odplavili pokopališče in je povodenj odnesla mnogo mrličev z ravnimi vred. V občini Reynies stoje še samo ostanki zidov zvonika in stolpa nekega gradu. V mestu Moissac je porušeni 500 hiš. »Petit Journal« ceni celokupne človeške žrtve na 700. V Villemme je voda zalila tovarno, v kateri je bilo 600 delavcev.

„Svetovna revolucija“ zopet ni uspela.

Precej težki spopadi med komunisti in policijo v Berlinu.

V Berlinu so se izvršili nekateri resnejši spopadi med komunisti ter policijo še-le zvečer 6. marca. Rezultat je bil ta, da je bilo do 11. ure zvečer vsega skupaj 10 komunistov težko ranjenih, največ žrtev je bilo ustreljenih v trebuh in okrog 50 oseb je bilo lažje ranjenih. Na strani policije je bilo 7 stražnikov težje ranjenih, 105 oseb pa je bilo aretiranih. Pri mestu Halle sta bila dva komunisti ustreljena. Tudi v ostalih državah je bilo nekoliko spopadov, tako n. pr. v Brnu ter Jablancu na Češkem, nasprotno pa je vladal v Pragi popoln mir in isto se poroča iz Pariza.

Doma in po svetu.

Bivši beograjski podžupan dr. Kosta Jovanović je bil v procesu beograjske občine popolnoma oproščen. Sodišče pravi, da je samo en slučaj klevete: tega je pa jemati subjektivno.

Nov atentat makedonstvušičih. V odgovor na poskuse pomirjenja med našo državo in Bolgarijo, so makedonski komiti v nedeljo zvečer izvršili v Strumici nov atentat. Dva nepoznana moška sta vstopila v kavarno »Ujedinjenje«, ki je bila polna gostov, in sta blizu vrat se-

dečega občinskega redarja ustrelila, nato pa vrgla sredi lokala bombo, ki je kavarno močno poškodovala, 4 osebe težko, 11 pa lahko ranila. Na užigalniku bombe je bil vtisnjen znak makedonstvušičih.

Društvene prireditve o priliki desetletnice ljubljanskega velesejma. Velesejmski urad v Ljubljani naproša vse organizacije, društva, zveze, združenja itd., da postavijo svoje glavne prireditve v dobo letošnjega jubilejnega velesejma v Ljubljani. Cenjena obvestila naj se blagovo-

lijo poslati uradu velesejma v Ljubljani.

S priobčevanjem »Kako nastaja Delavska Politika« bomo nadaljevali prihodnjič.

80 letnica socijalističnega voditelja Ledeboura. V Berlinu obhaja te dni Jurij Ledebour svojo 80 letnico. Ledebour je v nemškem parlamentu igral zelo pomembno vlogo. On in Hase sta leta 1914 glasovala proti vojnim kreditom. Socijalistični stranki je pripadal do leta 1921, na kar se je pridružil neodvisniakom, katerih del pa se je pozneje zopet združil s socijalnimi demokrati.

Spomladi bodo v Nemčiji baje volitve. Državni kancler Müller, ki je imel z voditelji strank razgovor radi težkoč o sanacijskem programu, o katerem si vladne stranke niso edine, je izjavil, da bo treba, če ne bo skoro prišlo do sporazuma, spomladi računati z volitvami. Kakor izgleda, ni izključeno, da bo to leto postalo zopet leto volitev, kajti vladne krize se pojavljajo v vseh večjih državah.

Zakaj Hindenburg ne čestita Masaryku? Med tisočermi čestitkami predsedniku Masaryku, k njegovi osemdesetletnici rojstva, manika čestitka predsednika nemške republike Hindenburga. In ko je bil Hindenburg vprašan po vzrokih, je odgovoril, da ne smatra osebnega jubileja za državni akt in da je tudi on pred dvema letoma obhajal svojo osemdesetletnico rojstva, pa mu ni tedaj Masaryk čestital!

Sejmski maršal Ignac Daszynski pozdravlja Masaryka. Socijalni demokrat Ignac Daszynski je kot predsednik poljskega parlamenta imel na četrtkovi seji parlamenta nagovor, v katerem je proslavil učitelja, filozofa in politika Masaryka.

Klerikalci in komunisti odžagali nadžupana. V gornješlezjskem mestu Hindenburgu so centrumaši (klerikalci) v občinskem svetu predlagali, da se naj volitev nadžupana razveljavi. Komunisti pa so na splošno presenečenje stavili predlog, da se naj nadžupansko mesto sploh opusti in tozadevna proračunska postavka porabi za dobrodelne namene (prehrano otrok itd.). Predlog, za katerega so glasovali tudi centrumaši, je bil s 23 proti 17 glasovom sprejet. V Nemčiji imajo v mestih z nad 100.000 dušami nadžupana.

Holandski zadrugarji proti ruskemu žitu. Zadruga nakupovalnica v Rotterdamu, z 10.000 člani, je sklenila bojkotirati rusko žito zato, ker se na nemoralen in nasilen način jemlje ruskemu kmetu in njegov izkupiček uporablja za nova nasilja.

Španska vlada je za september t. l. razpisala splošne volitve. Vendar je svet mnenja, da ta sklep ne bo več zadovoljil španske javnosti.

— Naj ti ne bo žal suknjiča. Samo da si ohraniš življenje ... vse drugo že najdeš ...

Na postaji sta po obedu dolgo pila hladno vodo s studenca in široko podstavljala pod pipo sita, zadovoljna usta in se umivala.

— Morava se malo očediti! — je govoril Trofim, ogledujoč svoj zamazan trebuh. — Daj, roke obdrniva s peskom!

— Glava me močno srbi — se je namršil Miška. — In tu ves čas lazijo.

— Uši?

— Oh, da!

— Nikar jih ne draži. Potem so sitnejše ...

Poičrjala sta se, pobrizgala s hladno vodo in postalo jima je docela veselo. Ko sta se poveselila, je Miška zvitno pomežiknil:

— No, sedaj pa sam skrbi!

— O čem?

— Kako prideva na vlak.

— A ti? Kaj boš ti delal?

— Hranil te bom s kruhom ...

Na postaji niso dovolili vstopiti v vlak.

Po vagonih, po strehah so hodili vojaki s puškami, podili mušike in babe ter zahtevali dokumente. Mušiki so begali za vojaki in pokorno tresli gole glave. Polni topega obupa so lezli na odbijače, z odbijačev na strehe. Zopet so jih poglali s streh in zopet so kakor biki z molčečo trdovratnostjo silili v vagone.

Miško in Trofima so odgnali štirikrat.

Štirikrat so vojaki zamahnili s kopiti in grozno kričali:

— Marš!

Poleg nekega razbitega vagona so sedeli trije mušiki, dve babi, dekletce, starci in mrk vojak z leseno nogo. Gledajoč na pripravljen vlak so mušiki mislili, da se jim morebiti na nekak način posreči skočiti na vlak, se krepko prijeti in se odpeljati iz strašnega kraja. Ali ko so pripeli lokomotivo in so vagoni z golimi, spraznjenimi strehami polzeli počasi mimo skladišča v sinjo stepto, je nekdo izmed treh mušikov rekel v obupu:

— Sedaj smo prepuščeni smrti! Naprej ne pridemo, nazaj se ne vrnemo. Kam sedaj?

— Pojdimos tja, kjer se vlaki sestavljajo, — je odgovoril drugi. — Tam stopimo v vagon.

— Nas bodo pustili?

— Zakaj, hudiča, bi jih vpraševali?

— Tako daleč ne pridemo — je rekel vojak.

— Obnemoremo ...

Nepričakovano je vstal tretji mušik ...

— Vseeno. Tu ne moremo sedeti!

— Sam grem.

Starci, držeč se mušikov, je brskal z drhtečimi prsti pesek kakor kokoš, previdno otipaval kamenčke, si jih dajal na dlani in jih dolgo njuhal z umazanim, neobčutljivim nosom. Pjotra, visok, zgrbančen mušik, je gledal starca začudeno, kakor da ga je pravkar zagledal.

— Ded, čigav si?

— Dragi, sam ne vem, čigav. Svojo gubernijo sem izgubil ...

— Kam se pelješ?

— Kam neki se naj peljem? Sedim tukaj že pet dni, a se ne ganem nikamor. S sinčkom sem se peljal.

Ukrajinski nacionalisti pred sovjetskimi sodiščem. V Harkovu se vrši proces proti 45 članom zveze za osvoboditev Ukrajine izpod sovjetske vlade. Večina so razni intelektualci iz bivših »boljših« krogov, ki so obtoženi, da so pripravljali oboroženo vstajo, vršili teroristične akte in bili v zvezi z emigranti. Za 20 obtožencev zahteva državni tožitelj smrtno kazen.

Taft umrl. Bivši predsednik Združenih držav Severne Amerike je v nedeljo, dne 9. februarja, umrl.

Mesar je hotel svojega vajenca zaklati. Iz Bernaua pri Berlinu poročajo pretresljiv dogodek. Nek mesarski mojster je svojega 15 letnega vajenca privezal k mesarski kladi in začel brusiti nož, da ga zakolje. Na obupno klicanje vajenca je prihitel pomočnik. Med mojstrom in pomočnikom se je razvila ljuta rökoborba in le na ta način, da je mojstru zlomil roko, se je pomočniku posrečilo, da mu je izbil nož iz roke. Mesarja so predali v blaznico.

Zopet poneverba državnega denarja.

Poneverbe v kabinetu ministrstva za poljedelstvo.

Bivši šef kabineta ministrstva za poljedelstvo Boško Novaković je v letu 1926 prejel 320.000 Din, da bi nakupil v Franciji svilene kokone. On je res s to vsoto odpotoval v Francijo in je nakupil omenjenega blaga za 200.000 Din, medtem ko je ostalih 120.000 Din obdržal za sebe. Zato ni Novaković hotel na ponovne pozive glavne kontrole predložiti računov in ko je bil aretiran ter predan sodniji, je priznal, da je omenjeno vsoto porabil za zdravljenje svoje soproge.

Ljubljana.

Umor pod Rožnikom v Ljubljani. Kdo je umorjenec?

V soboto ponoči je bil izvršen na Večni poti pod Rožnikom v Ljubljani nedvomno nameren umor. V nedeljo dopoldan so otroci kakih sto metrov od Večne poti v jarku za ozidjem civilnega strelišča opazili mrtveca in poklicali ljudi iz sosednjih hiš. Mrtvec je bil skrit v grmovju in pokrit s črno suknjo. Policijska komisija je ugotovila, da je bil mrtvec ustreljen od zadaj, ker mu je krogla prodrila izza levega ušesa v možgane. Ustreljeni je bil takoj mrtev. Zločin se je izvršil na Večni poti. Zločinci, če je bil eden ali jih je bilo več, še ni ugotovljeno, so zavlekli svojo žrtev s ceste, da ne bi bil zločin prekmalu odkrit. Ustreljeni utegne šteti 25 do 30 let; nosil je moderno obleko, imel pri sebi uro in verižico ter okoli 500 dinarjev denarja. Kdo je ustreljeni, do torka še ni bilo ugotovljeno, ker listine njegove tega ne dokazujejo. Tudi za zločince še ni sledu, dasi policija zasleduje krivce.

Graška »Montags-Zeitung« ve poročati, da gre baje za že dolgo iskanega komunista Štefanovića, kateremu je umorjeni zelo podoben. Vsekakor gre za politični umor.

Komaj v par letih se je pripetilo v Ljubljani in okolici že večje število podobnih zagonetnih umorov, od katerih so bili le posamezni pojasnjeni. Zgodili so se trije senzacni umori, ki še niso pojasnjeni in četrti je ta. (Pri tej priliki naj spomnimo tudi umor Štritofa ml., ki je svoj čas vzbudil v Ljubljani mnogo pozornosti in prahu, ki pa še vedno ni razjasnjen. Kakor je javnosti znano, se je ta umor izvršil v eni izmed ljubljanskih palač.) Kje je krivda? Posurovelost? Defektna morala? Vplivi divjaške vzgoje? Za civilizacijo in etična načela taki dogodki niso najboljše dokazi!

Ljubljanski občinski svet je imel dne 7. t. m. slavnostno sejo v proslavo Masarykove osemdesetletnice. »Svetovna revolucija zopet ni uspešna.

Deset let ameriške prohibicije.

Prepoved uživanja in proizvodnje alkohola je rodila v Ameriki lepe uspehe. — Izvor prohibicijskega gibanja. — O prepovedi alkohola pri nas ne more biti niti govora, dokler bo davek na alkohol tvoril glavni dohodek države, banovine in občin.

16. januarja je preteklo deset let, odkar je stopil v veljavo 18. amendent zvezne ustave Združenih držav Severne Amerike. Člen 1. tega amendementa se glasi: Po preteku enega leta po ratifikaciji tega člena se prepove vsaka naprava, dobava, prodaja in prevoz opojnih (alkoholnih) pijač kakor tudi izvoz in uvoz v ali iz Združenih držav. S sprejetjem tega člena je bil smoter protialkoholista dosežen.

Ta ostra prepoved je bila izšla iz vojne prohibicije, ki je takrat imela le prehodni značaj. Prohibicijska misel je že dokaj stara in napačno bi bilo, ako bi mislili, da datira za časa svetovne vojne. V državi Oregon so že leta 1843 izdali nekak prvi prohibicijski zakon, ki pa se ni obnesel in je ostal le kratek čas v veljavi.

Tedanja doba na teritoriju Združenih držav je poznala večinoma le žganje. Pivo so komaj poznali. Seveda pa je tek časa bistveno izpremenil stare razmere in prilike, zlasti ko se je zelo uspešno razvila produkcija piva.

Prohibicija sama ima izvor v evangelijskih cerkvenih organizacijah, ki so imele interes na tem, da se omeji pijančevanje, ki je bilo tako grda navada vseh priseljencev. Pod vplivom verskih sekt, ki so štele mnogo milijonov privrženecv, so imele v svojih programih vzdržnost. To je vplivalo na prohibicijsko misel. Dosti so pripomogli metodisti, še več razne ženske organizacije, ki so stalno propagirale antialkoholno gibanje. Tudi žalosten motiv črnecev v Združenih državah je vodil zagovornike prohibicije do večje aktivnosti.

Posamezne države so se odločile za prohibicijo in so prohibicijski zakon tudi začele izvajati, dasiravno je bilo silno veliko število onih, ki so se z vsemi silami protivili prohibicijskim zakonom. Polnomočnost pa je proslavljala ameriška prohibicija šele leta 1913 s takozvanim Webb-Kenyonact-om, ki je prepovedal uvoz alkoholnih pijač iz neprepovedanih zveznih držav v države, ki so že imele prohibicijski zakon.

Po tem, kar smo navedli v zgornjih vrstah, je sklepiti, da je prebivalstvo Združenih držav imelo velik interes na alkoholnem vprašanju in da je z velikim zanimanjem in večino sprejelo prohibicijo.

Seveda pa sveta načela prohibicije niso rodila zaželenih uspehov. Nič ni pomagalo, da je velika večina reprezentančne zbornice, senata ter ¾ večina članov parlamenta sprejela zgodovinski sklep o prepovedi alkoholnih pijač, kajti ljudstvo, ki ni dovolj vzgojeno, je skušalo nadomestiti s kokainom in morijem ter podobnim omamnilom.

Dejstvo je, da se v Ameriki dobi za dober denar kolikor se hoče — opojnih pijač kljub prohibiciji. V Združenih državah stane kozarec whiskyja 64 dinarjev. Zato žganje velika večina prebivalstva ne kupuje, ker ne zmore, kljub razmeroma

še visokim delavskim mezdami, tako drago plačevati alkohol. Glavni smoter prepovedi pa je s tem dosežen! Dejstvo pa je tudi, da se v Združenih državah še vedno zelo veliko popije; toda glavni namen je bil dosežen s tem, da se je raznim beznicam vzela velika možnost prosperiranja.

Velik razmah industrije in kapitalizma v Združenih državah vsekar nima svojega izvora v prohibiciji, toda gotovo je, da je v marsičem ravno prohibicijski zakon pripeljal ljudi v večjo aktivnost v razvoju gospodarske politike in industrijalizacije. So strokovnjaki in dobri poznavalci ameriških razmer in vsi soglašajo v tem, da bi bila racionalizacija produkcije v amerikanskem merilu nemogoča, ako bi bila izvedena z ljudmi, ki so podvrženi strastem alkohola.

Prohibicija ima poleg tega še eno dobro stran. Državna skrb za narodovo zdravje in ljudsko higijeno se je zmanjšala.

Po desetih letih izvajanja prohibicijskega zakona se morejo ugotoviti vsepovsod vesela dejstva. Kljub silnim težkočam pa obstoja za anti-alkoholno gibanje še ena razveseljiva činjenica. Sprememba tega člena v zvezni ustavi ni lahka stvar. Za to je potrebno pač veliko število glasov.

Eno pa je s prohibicijo gotovo. Prepoved bo ostala kljub temu, da je težko izvedljiva in da ima mnogo nasprotnikov. Novi rodovi bodo morali zrasti in ti šele bodo mogli zavajevati zmago nad zastarelimi predsodki in profitariskimi interesi. Amerika se je morala boriti cela desetletja za odpravo suženjstva in kdo ve, če ne bo že po 50 letih družabnega razvoja — prohibicija sama ob sebi umljiva?

Nam manjkajo vsi pogoji za realizacijo alkoholne prepovedi. Nešteto krat so bili predloženi osnutki o pobijanju alkoholizma, toda kljub temu, da kaže statistika uničujoče posledice bodisi v kulturi, zdravju ali gospodarstvu, — je smatrati vsako prohibicijsko idejo za utopijo.

Premalo razumevanje za alkoholne prepovedi najdemo na različnih mestih evropske družbe. Tistih par privatnih antialkoholnih društev, ki dobivajo sem pa tje prav skromne podpore, so brez vsakega večjega pomena. A ironija je celo v tem, da se mnogo podčrtava kot državni dohodki — davki, trošarina, užitnina i. pod. na vino, pivo, žganje. Fiskalčna kratkovidnost pa seveda noče opaziti velikih izdatkov za policijsko upravo, sodišča, bolnice in poboljševalnice, ki nastopajo vzporedno z naraščajočim številom z alkoholom zastrupljenih ljudi.

Prohibicija ni utopija, čeprav še danes ni izvedljiva. Omenja pa danes velikanski napredek, zmago nepretrganih bojev proti predsodkom, primitivnostim in vražam, mogočen vsklon svobodne misli čez barbarično preteklost.

S. Publicus.

Maribor.

Zlata pariteta stanovanjskih najemnin. Najemnine stanovanjem so se polagoma z zakoni o stanovanjih povišale na zlato pariteto, kakor so to najemodajalci zahtevali, z obljubami, da ne bodo šli čez isto. — **Kako se je izpreminjal stanovanjski zakon?** Z zakonom o stanovanjih z dne 30. aprila 1928 se je določila najemina stanovanj na deseterkratno predvojno najemino, iz leta 1914 v dinarjih. S spremembo in dopolnilom zakona o stanovanjih z dne 27. aprila 1929, § 4, se je povišala najemina za 10%, to je na 11 kratno. — Dotični člen se glasi: »Za stanovanje iz § 2 tega zakona, ki ostane od dne 1. maja 1929 pod omejitvijo, se plačuje dosedanja najemina (po zakonu o izpremembah in dopolnitvah v zakonih o stanovanjih z dne 30. aprila 1928), zvišana za 10%, če ni drugače dogovorjeno. Ta zakon je bil z zakonom o stanovanjih z dne 30. oktobra 1929 podaljšan do 1. maja 1930. Člen 2 tega zakona se glasi: v prvem odstavku § 4 se nadomešča beseda: »maja« z besedo: »novembra«. — Najemina ne sme presegati zlate paritete. Tolmačenje, da je s tem še enkrat povišana

najemina za 10%, ne odgovarja dejstvu, ker v oklepaju se nahajajoči stavek § 4 zakona z dne 27. aprila 1929 jasno določa, h kateri višini najemine je dovoljen 10%ni povišek, držeč se zlate paritete in ne presegajoč jo. — **Kako se izračuna najemina?** Od najemine iz leta 1914 se odšteje takratne občinske doklade v iznosu 13,8%. — Tako dobljeno vsoto iz leta 1914 se pomnoži 11 krat, iz tega se dobi zlata pariteta v dinarjih. — K temu znesku se doda sedanja občinska doklada. (V letu 1929 je bila v Mariboru 20% k čisti najemini.) Najemodajalci pa se večinoma ne drže svojih obljub, da se bodo zadovoljili z zlato pariteto; mnogi so jo že prekoračili, ne meneč se za obljube in zakone, višajo in višajo, mrzlično tirajo cene neizmerno visoko, dobro vedoč, da ljudstvo ne bo moglo več dolgo to prenašati. — Ker plačevati za najemino stanovanja četrt ali celo polovico svojih dohodkov, je za dolgo dobo nemogoča stvar. — **Plače nameščenecv in delavcev, državnih ali privatnih, ne dosegajo še zlate paritete.** — Za te je neizmerna žrtev plačevanje zlate paritete. — Upokojeenci, brezposelni, kronski rentniki so pa itak odvisni samo od dobrohotnosti na-

jemodajalcev, ker sploh ne morejo plačevati sedanjih najemnin. — Vlada bo morala najti pot, da zaščiti najemnike pred brezobzirnim izkoriščevanjem najemodajalcev in pred popolnim obubožanjem srednjega in nižjega sloja.

Delavska predstava v mariborskem gledališču je v soboto zvečer pokazala zadovoljiv poset. Vsi prostori razen lož so bili razprodani. »Krog s kredo« sicer še ni proletarski teater, vendar stoji visoko nad povprečnostjo. Je mešanica realizma in romantike. Igralci so hvalevredno rešili svoje vloge, zlasti Kraljeva kot Haitanga in Daneš kot Ma. Tudi Starčeva je bila topot boljša kakor navadno. Zlasti sta pa ugajala delavcem Joško Kovič in Grom; prvi menda radi svoje vloge, drugi pa največ radi karikirane maske. Delavstvo je bilo z večerom zadovoljno.

Komisijonelni ogled za gradnje pohorskih cest se vrši te dni v zastopstvu oblastev, prizadetih občin in zasebnih interesentov. Glavna pohorska cesta naj bi vezala dravinjsko in dravsko dolino preko sv. Aneha in Šmartna, z izhodišči v Rušah in Slovenski Bistrici. Del te ceste je po zaslugi industrijca Viktorja Glasera v Rušah že dogotovljen na severni strani Pohorja. Druga proga bi šla iz Hoč preko Reke do Mariborske koče. Z otvoritvijo teh cest bi se mogli pohorski pragozdovi bolj izrabiti kot dosedaj in tudi tujski promet bi oživel. (Posebno, če dobimo še obljubljeni žično železnico in letalsko zvezo (?) med mestom in vrhom Pohorja.)

Tragična smrt mladega inženjerja — omamljen vsled eksplozije plina, je v kopalni kadi utonil. V nekem tukajšnjem hotelu je 30 letni inženjer mariborske železniške delavnice, Milan Kremžar, naročil kadno kopel. Kmalu potem, ko je stopil v kopalnico, se je razlegel po hodniku nek ropot in šum. Ko je šel hotelski uslužbenec v skrbah, če se inženjerju ni morda kaj pripetilo, pogledat v kopalnico, je z grozo opazil inženjerja ležečega v kadi, bil pa je že mrtev. Vzrok nesreče je ta, da je eksplodirala kopalna plinska peč. Plinski puh je kopalca omamlil, pri tem je padel nezavesten v kad in se zadušil.

Pregled nesposobnih vojni obveznikov. Mestni magistrat mariborski razglašala, da bo naborna komisija tudi ob priliki letošnjega glavnega nabora pregledala vojne obveznike starejših letnikov, ki se čutijo za vojaško službo nesposobni. Radi tega poziva mestni magistrat vse vojaške obveznike, roj. l. 1880 do 1904, stanujoče v mestu, ki so bolni in se čutijo za vojaško službo nesposobne, da se javijo v času od 10. do 15. marca 1930 pri mestnem vojaškem uradu, Slomškov trg 11, pritličje, desno, med uradnimi urami od 14. do 16. razen sobote in nedelje. Vsak obveznik naj prinese seboj vojaško ispravo in domovnico, da se zamore za vsakega točno ugotoviti pristojnost. Invalidom in stalno nesposobnim se ni potreba javiti.

Ljudsko gibanje v Mariboru v februarju 1930. V mesecu februarju je bilo v Mariboru rojenih 95 otrok, in sicer 49 moškega, 46 pa ženskega spola; umrlo je 61 oseb, in sicer 37 moških in 24 žensk; porok je bilo 60.

Skupno predavanje za člane »Svobode« in »Priatelja prirode« se vrši v petek, 14. marca 1930, ob 20. uri v Ljudskem domu o Belgiji in Holandski. Predava prof. Teply. Prijatelji dobrodošli.

Detoljub.

V soboto, 15. marca 1930, ob pol 20. uri se vrši **4. roditeljski večer o Spolni vzgoji** (puberteta). Prof. dr. Žgeč bo vodil ta razgovor.

V nedeljo, 23. marca 1930, **izlet v Hrastnik** in na Mrzlico. Odhod z vlakom ob 5.20. Seboj prinesiti razen jedilne posode: kruh, 10 kom. sladkorja, 3 krompirje. Toplo obleko.

Prijatelj prirode.

V nedeljo, 23. marca 1930, **partija v Hrastnik in na Mrzlico.** Odhod z vlakom ob 5.20. Polovična vožnja stane Din 34,50 tja in nazaj. Prijave v administraciji, Ruška cesta.

Glasbeno društvo železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru ima svoj redni letni občni zbor dne 16. marca 1930 v prostorih Gambri-novih dvorane. Začetek ob 14. uri. Vsi službe prosti člani se prosijo, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo! Odbor.

ČITAJTE „DELAVSKO POLITIKO“

**NAROČA SE
MARIBOR
POŠTNI PREDAL 22**

Celje.

Podružnica Zveze privatnih nameščencev Jugoslavije v Celju, sklicuje za četrtek, 13. t. m. ob 20. uri, v prostorih »Narodnega doma« svoj

REDNI OBČNI ZBOR

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo odbora: a) predsednika; b) tajnika; c) blagajnika; d) kontrole.
2. Volitev novega odbora.
3. Naloge strokovne organizacije v sedanjem času. (Poroča tov. Petjan iz Maribora.)
4. Raznoterosti.

Odbor.

Ptuj.

Velik požar v ptujski okolici. V občini Hajdoše pri Ptujju je nastal pretekli petek okoli 10. ure zvečer požar in uničil štiri posvetila, oziroma 6 stavbnih objektov. Ogenj je bil najbrže podtaknjen. Škode je več stotisoč dinarjev.

Ruše.

Anonimni dopisi na vodstvo tovarne. Že od nekdaj je znano, da se najbolj podli značaji poslužujejo denuncijantstva in pa anonimnih pisem. Tako prejema v zadnjem času tudi g. ravnatelj M. v tovarni za dušik razna pisma, v katerih se blati g. mojster v kleparskem oddelku. Med drugimi se navaja v nekem pismu, da se bo g. mojstra peljalo v samokolnici iz tovarne in še druge neumnosti. Dotični, ki je pismo pisal, je podpisal Trommel-partijo. Čudno ravno to partijo, pri kateri so vsi strokovno organizirani. Namjen je prozoren, taka dejanja hočejo izvesti ljudje naprtiti organiziranemu delavstvu. Izjavljamo, da

ima vsak zaveden strokovno organiziran delavec druga pota za doseg svojih pravic, kakor pa pisanje anonimnih pisem. S takimi podlostmi se pošten delavec ne bavi. Le popolni slabiči, ter duševno manjvredni ljudje se poslužujejo teh sredstev. Vsak član strokovne organizacije bi moral pljuniti na svojo delavsko čast, ako bi kaj takega storil. Sčasoma pa pride vse na dan in razkrinkali bomo pisca ter mu dodelili lekcijo, ki je za take podležje običajna.

Nerazjasnjeni vlom. V zadnjem času se je izvršilo v Rušah precej vlomov. Žandarmeriji se še ni posrečilo dobiti krivce v roke. Seveda je »Slovenec« prinesel vest, da so Rušani sila pošteni ljudje, krivi teh vlomov so le prišleki. Prišlekov je pa v Rušah precej, menda tudi gg. župnik in kaplan nista patentirana Rušana. Pa »Slovenec« ne misli tako, zanje so le delavci prišleki. Delavci, zapomnite si, za kakšne vas smatra dopisnik »Slovenca« iz Ruš. Pride čas obračuna!

Senovo.

IV. redni letni občni zbor podružnice Delavske telovadne in kulturne zveze »Svoboda« se vrši v nedeljo, dne 16. marca t. l. ob 4. uri popoldne v prostorih Delavskega doma na Senovu. — Udeležba je dolžnost vsakega Svobodaša!

Odbor.

Jesenice.

Jeseniški predpust je bil bogat po zabavah, ki so se na vseh koncih in krajih neprestano vršile. Izgledalo je, da so ljudje sploh na vsako drugo udejstvovanje pozabili. Letošnje leto zaznamuje jeseniško javno življenje samo ples in krokarije, drugega pa prav nič. To gotovo ni naj-

boljše izpričevalo našega mesta. Brez dvoma je to slabo znamenje težkih časov, ko se ljudje predajajo zgolj vrtoglavi predpustni norčijam, pozabljajo pa na življenje, ki je tako resno. Z maskami in alkoholom pač ne bomo ničesar izboljšali.

Prokurist g. Pfeifer iz Celja je prošli teden inšpiciral uradništvo KID. Inšpekcija je v zvezi z nekaterimi spremembami med uradništvom, predvsem pa pri tvorniški trgovini, takozvani »kašti«. Kakor se čuje, se bo trgovina sploh odpravila. S tem bo prenehala tudi aprovizacija za uradništvo. Aprovizacijo pa je dobivalo tudi vse jeseniško učiteljstvo, dalje žandarmerija itd. Med temi, ki so prejeli živila od KID, je tudi gospod župnik, ki ima lepe dohodke od velikega posestva. Zanimivo je, da je prejemal od aprovizacije gorivo, drva iz lastnih gozdov pa prodaja. Zakaj le-ta aprovizacija ni bolj skrbela za ljudi, ki so v tovarni pustili svoje najboljše moči in garali dolga leta, pa sedaj stradajo in so pizimi tudi zmrzovali.

Vreme na Jesenicah je dokaj mlo in se upa, da bo kmalu dana možnost posejanja naših planin. Za zdaj hodijo v Karavanke le smučarji. Da so Jesenice lepo planinsko izhodišče, je znano. Prav pred županovo hišo se odcepi pot na Golico in druge vrhove. In prav tam so do zdaj stali močeni kostanji, zasajeni še v Napoleonovih časih. Bili so v resničen okras vsej okolici, toda ker so županova last, jih je pustil posekati in razcepiti v drva. Kostanji so bili v okras našemu mestu in g. župan bi bil storil mnogo bolje, če bi poprej, predno je kostanje posekal, vprašal tudi občino za mnenje. Ljudje se o podiranju kostanjev na tem mestu nič kaj pohvalno ne izražajo. Tiho so pa tisti, ki bi morali skušati take

stvari preprečiti in g. županu povedati, da je kostonjev les sicer drag, da je pa za olupšavo včasih tudi treba kaj žrtvovati.

Kulturni pregled.

Koncert Glasbene Matice iz Ljubljane. Dne 8. marca je priredila Ljudska univerza v Unionski dvorani v Mariboru uspešni koncert ljubljanske Glasbene Matice. Program je bil isti kakor na francoski turneji; obsegal je klasične, moderne in narodne skladbe. Pevski zbor je glasovno silno uravnotežen in uglajen in je pod vodstvom ravnatelja Mirka Poliča izvajal s sijajno tehniko, globokim občutjem in dramatsko silo ves program. Izborni so bili tudi solisti. Tako je bilo vse dobro — razen cen, ki so za proletarce nemogoče.

Radio.

Spominska ura. V počaščenje spomina umrlega slovenskega pisatelja in režiserja ljubljanske drame g. Milana Puglja priredi naš radio ob prvi obletnici njegove smrti v ponedeljek, dne 3. febr., kratko spominsko slavnost ob sodelovanju g. prof. Koblerja in g. Lipaha, čl. nar. gl. v Ljubljani.

Častna izjava.

Podpisani Haas Ivan, žel. čuvaj, Črnc, obžalujem in prekličem psovko, ki sem jo 7. t. m. rabil glede g. Baraga Ivana, žel. v pok., Maribor, ter se mu tem potom zahvaljujem, da mi je vse odpustil ter me ni izročil kazenskemu sodišču.

Brežice, dne 7. marca 1930.

Haas Ivan l. r.

PRISTOPAJTE K

ŠTAJERSKI HRANILNICI IN POSOJILNICI V MARIBORU

Delež stane Din 100.— in se obrestuje po 6%. Člane sprejema začasno Ljudska tiskarna, Sodna ulica 20.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnе v Mariboru. - Telefon štev. 2324.

MALA NAZNANILA.

Poceni ure, zlatino in srebrnino ter vsa v to stroko spadajoča popravila pri

Albertu Eccarius
urar, Maribor, Slomškov trg 5

LIPUŠ IGNAZ

mehanična delavnica za šivalne stroje in kolesa izdelava prvovrstna po najnižjih cenah.

MARIBOR, KOROŠKA CESTA 90.

Vulkaniziranje

Gumiji za avtomobile, snežne čevlje, galoše itd. se sprejemajo v popravilo po solidnih cenah.

TERBUC, Maribor, Glavni trg 4.

Mehanična delavnica

za popravilo vseh vrst gramofonov, šivalnih strojev, pod jamstvom solidne in brezkonkurenčne cene,

**JUSTIN GUSTINČIČ, MARIBOR
TATTENBACHOVA ULICA 14**

Zadostuje dopisnica, da pridem po Vaše stroje in gramofone na dom.

ČITAJTE!

novo izišlo, socialno dramo Rudolfa Golouha

KRIZA.

Naroča se pri upravi »Delavske Politike« v Mariboru, Ruška cesta 5. Vsaka naša knjižnica, vsak naš čitatelj mora naročiti to našo najboljšo socialno dramo.

Elektrotehnična delavnica

PRATTES & TRABI,
Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Popravila vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Vsi letni naročniki dobe **zastonj**
14 karatno originalno ameriškansko

zlato nalivno pero

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled »Radio-welt«. Naroča se Administration der »Radio-welt« Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

TOVARNA „SOFRA“

kartotek, štampiljk in emajlnih tablic, graviranje, prodaja »Adler« pisalnih strojev in vseh v to stroko spadajočih potrebščin.

T. SOKLIČ

Maribor, Aleksandrova cesta št. 43,
Trg Svobode (Nova Scherbaumova zgradba)

V tekstilnem bazarju

**Vetrinjska ulica št. 15
Maribor**

se dobi pristno angleško sukno za obleke, plašče, svilo, platno itd. po najnižjih cenah. -- Oglejte si izložbe.

D. ROSINA

Maribor, Vetrinjska ulica 26
nud najugodnejše nogavice, rokavice, čevlje, razne drobnine, vrvi, špago, papir, šolske potrebščine, parfumerijo, košare, igrače i. t. d.

Ali ste že krili?

svoje potrebe v tiskovinah

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

Kot najboljšo masažno in domače zdravilno sredstvo proti

revmatičnim bolečinam

zobo- in glavobolu, prehlajenju, trganju, za negovanje telesa, ust, osvežitev in krepitev mišičevja ter živčevja sploh, se uporablja že pol stoletja **priznana**

LEVJA

MENTOL-DROŽENKA

(francosko žganje)

Dobiva se v originalnih plombiranih steklenicah v pristni predvojni kakovosti v vseh drogerijah in trgovinah z mešanim blagom, kakor tudi v vseh prodajalnah Konzumnega društva za Slovenijo.